Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi rakennusten energiatehokkuudesta annetun direktiivin 2010/31/EU muuttamisesta”

(COM(2016) 765 final – 2016/0381 (COD))

(2017/C 246/08)

Esittelijä: **Baiba MILTOVIČA**

Toinen esittelijä: **Isabel CAÑO AGUILAR**

Lausuntopyyntö	Euroopan parlamentti, 12.12.2016
	Euroopan unionin neuvosto, 21.12.2016
Oikeusperusta	Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 194 artiklan 2 kohta
Vastaava erityisjaosto	”liikenne, energia, perusrakenteet, tietoyhteiskunta”
Hyväksyminen erityisjaostossa	11.4.2017
Hyväksyminen täysistunnossa	26.4.2017
Täysistunnon numero	525
Äänestystulos	157/0/1
(puolesta / vastaan / pidättyi äänestämästä)	

1. **Päätelmät ja suositukset**

1.1 Ehdotetulla direktiivillä tarkennetaan ja laajennetaan aiempia lainsäädäntötoimia rakennusten energiatehokkuuden lisäämiseksi. Direktiivin toimivuutta tullaan arvioimaan sen perusteella, mikä rooli sillä on energiaunionin keskeisten tavoitteiden edistämisessä, mutta koska siinä keskitytään rakennettuun ympäristöön, on pidettävä oleellisena myös sen panosta sosiaalisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamiseen (erityisesti energiaköyhyyden vähentäminen, asumisen kohtuuhintaisuuden säilyttäminen ja mahdollisuudet vähentää energiakustannuksia).

1.2 ETSK pitää ensiarvoisen tärkeänä, että direktiiviin sisällytetään yksityiskohtaisempia ehdotuksia energiaköyhyyden haasteen ratkaisemiseksi. Tähän tulisi kuulua entistä selkeämpiä ohjeita kansallisten energiaköyhyysmääritelmien vaaditusta sisällöstä, viitemääritelmä, jonka avulla voidaan arvioida kansallisten suunnitelmien lähestymistapojen kattavuutta, sekä neuvonta ja toimenpiteiden koordinointi riippumattoman ja kuluttajasuuntautuneen keskitetyn yhteyspisteen tai viraston kautta.

1.3 ETSK katsoo, että jäsenvaltioiden on omilla kansallisilla suunnitelmillaan tähdättävä (ehdotukseen liitetyssä Euroopan komission vaikutustenarvioinnissa esitellyssä) toimintavaihtoehdossa III esitettyihin korkeampiin tavoitteisiin pysyen kuitenkin vaihtoehdon II lainsäädännöllisessä kehyksessä, joka muodostaa direktiivissä esitettyjen tarkistusten perustan. Tämä on tarpeen sellaisen pitkän aikavälin suuntauksen luomiseksi, jolla pystytään täyttämään Pariisin sopimuksen ei-sitova tavoite.

1.4 Komitea suosittaa, että direktiivillä tuetaan kansallisia peruskorjausstrategioita asettamalla velvoite ehdottaa erityisiä alakohtaisia tavoitteita ja esittämällä viitemenettely parannusten mittaamiseksi. Lisäksi tiukoissa suuntaviivoissa tulisi määritellä myös energiatehokkuuden vähimmäistasot julkisten ja kaupallisten rakennusten peruskorjauksille.

1.5 Direktiivin yhteydessä ei ole käytetty hyväksi tilaisuutta edistää vihreitä kiinnitysluottoja, uusiutuvaan energiaan perustuvia kaukolämpöjärjestelmiä, toimenpiteitä asuntojen ja kaupallisen energian varastointia varten, asentajien ja peruskorjaajien koulutusjärjestelmien parantamista tai muita teknisiä, rahoituksellisia ja verotuksellisia toimenpiteitä rakennusten energiatehokkuuden parantamisen tukemiseksi. Vaikka tällaisia toimenpiteitä tuetaan toisaalla, käsillä olevan direktiivin vaatimaton lähestymistapa on oikeutettu vain, jos se kannustaa joustavuuteen ja kunnianhimoisiin toimiin. ETSK kehottaa komissiota seuraamaan tarkkaan direktiivin täytäntöönpanoa ja tehokkuutta ja olemaan tarvittaessa valmis soveltamaan ehdotettuun hallintoasetukseen sisältyvää päivitys- ja tarkistusmekanismia välittömästi.

1.6 Tarvitaan lisätoimia, joilla voidaan parantaa energiatehokkuustodistusten laskentamenetelmien vertailukelpoisuutta jäsenvaltioiden välillä, mikä puolestaan helpottaisi energiatehokkuustodistusten vertailua.

1.7 Tulisi ehdottaa lisäkeinoja, joilla voidaan kannustaa yksityisiä ja muita kuin kunnallisia sosiaalisten vuokra-asuntojen omistajia investoimaan vanhempien kiinteistöjen peruskirjaukseen.

1.8 Yleisluonteiseen ehdotukseen ”älykkäitä ratkaisuja koskevasta indikaattorista” on sisällytettävä rakennuksen käyttäjien kapasiteetti arvioida energiatehokkuutta mutta myös valvoa ja edistää omaa uusiutuvan energian tuotantoaan ja kulutustaan sekä pienentää energialaskuja.

1.9 ETSK kehottaa erityisesti tunnustamaan paikallis- ja alueviranomaisten kyvyn edistää ja koordinoida energiatehokkuusohjelmia ja panee tässä yhteydessä merkille kaupunginjohtajien energia- ja ilmastosopimuksen kasvavan potentiaalin.

1.10 ETSK korostaa tarvetta kannustaa rakentamiseen ja peruskorjaamiseen. Kyse on alasta, jolla pk-yritykset tarjoavat 83 prosenttia kaikista työpaikoista (OECD: *Small Businesses, Job Creation and Growth*).

1.11 ETSK panee merkille, että ilman innovointia rakennusten energiatehokkuuden lisääminen on mahdotonta. EU on menettämässä johtoasemansa asiaan liittyvällä vähähiilisen energian teknologioiden alalla ja pitää nykyisin hallussaan alle 15:tä prosenttia alan työpaikoista. On panostettava koulutukseen, jotta voidaan luoda näiden pitkälle erikoistuneiden alojen vaatimaa osaamista.

1.12 Komitea pitää ”Älykästä rahoitusta älykkäille rakennuksille” -aloitetta – ja sen tarjoamaa mahdollisuutta luoda kytköksiä Junckerin suunnitelman korkeisiin tavoitteisiin – myönteisenä askeleena.

2. **Johdanto**

2.1 Direktiivi on osa ”Puhdasta energiaa kaikille eurooppalaisille” -pakettia, jolla pyritään vahvistamaan energiaunionia ja lisäämään tietoisuutta ja ymmärrystä siitä, että puhtaaseen energiaan siirtyminen on tulevaisuuden kasvuala. Rakennuksissa käytetyllä energialla on 40 prosentin osuus energian kokonaiskäytöstä EU:ssa. Rakennusten energiatehokkuudessa – sekä uusissa rakennuksissa että jälkiasennuksissa – tapahtuu jatkuvasti huomattavaa edistystä. Edistystä on tapahtunut osittain viidentoista viime vuoden aikana toteutettujen EU-tason lainsäädännöllisten toimien ansiosta, mutta edelleen on kuitenkin olemassa huomattavia mahdollisuuksia energiatehokkuuden parantamiselle ja muiden sosiaalisten hyötyjen tarjoamiselle.

2.2 Teknologisesta edistymisestä, olennaisesta tiedosta ja rahoitusvälineiden kautta tarjolla olevien julkisten varojen hyödyntämisestä huolimatta olemassa olevan rakennuskannan kunnostusaste ei ole noussut merkittävästi – 75 prosenttia EU:ssa sijaitsevista rakennuksista on edelleen energiankulutukseltaan tehottomia.

2.3 Maailmanlaajuiset ilmastovaikutukset ja pyrkimykset lujittaa EU:n energiapolitiikkaa ovat lisänneet asian kiireellisyyttä, mutta eräät perustavat ja monitahoiset kysymykset ovat edelleen ratkaisematta ja lisäedistystä olisi voinut odottaa. Ilman tällaisia toimia vuosien 2030 ja 2050 ilmasto- ja energiatavoitteiden saavuttaminen on hyvin vaikeaa. Rakennusten energiankulutusta on mahdollista vähentää 5–6 prosenttia ja hiilidioksidipäästöjä noin 5 prosenttia. Kun kuitenkin vain 0,4–1,2 prosenttia rakennuskannasta peruskorjataan/kunnostetaan vuosittain, on selvä, että prosesseja on vauhditettava.

2.4 Käsillä olevalla direktiivillä muutetaan aikaisempaa, samasta aiheesta vuonna 2010 annettua direktiiviä, joka on puolestaan vuonna 2002 annetun direktiivin uudelleen laadittu toisinto. Vuonna 2010 tehdyllä uudelleenlaadinnalla vuoden 2002 tekstiä muutettiin merkittävästi. Tarkemmin sanottuna siinä tunnustettiin energiatehokkuuden roolin kasvava merkitys rakennetussa ympäristössä ja poliittisten tavoitteiden saavuttamisessa, otettiin huomioon teknisen osaamisen edistyminen, tehtiin mukautuksia kahdeksan vuoden käytännön kokemusten perusteella ja korostettiin, että on ratkaisevan tärkeää, että jäsenvaltiot vakinaistavat ja parantavat toimintatapojaan.

2.5 Nyt ehdotetussa tarkistuksessa – vaikka se onkin huomattavasti lyhyempi aikaisempaan direktiiviin verrattuna – käytetään samaa lähestymistapaa. Siinä säädetään pitkän aikavälin rakennusten peruskorjausstrategioiden integroimisesta ja älykkään teknologian käytöstä rakennuksissa sekä yhdenmukaistetaan voimassa olevia sääntöjä. Se pohjautuu vuoden 2010 direktiivin perusteelliseen arviointiin sekä mahdollisten tulevien toimintasuuntien yksityiskohtaiseen vaikutustenarviointiin. Vaikutuksiltaan mittavin toimintavaihtoehto III hylättiin – ensisijaisesti lyhyen aikavälin kustannusten, toissijaisuusvaikutusten ja poliittisen realismin vuoksi – toimintavaihtoehdon II hyväksi, jolla on alhaisempi saavutuspotentiaali.

2.6 Kaikki sidosryhmät toivovat kuitenkin kunnianhimoisia parannuksia. Ala työllistää suoraan 18 miljoonaa ihmistä, ja sen osuus EU:n BKT:stä on noin 9 prosenttia. Haasteena on tasapainottaa kohtuuhintaisuus ja asuin- ja kaupallisten kiinteistöjen markkinoiden vaatimukset sosiaalisten ja ilmastotavoitteiden kanssa.

3. **Komission ehdotuksen pääkohdat**

3.1 Direktiivi koostuu direktiiviin 2010/31/EU tehtävistä muutoksista, joilla vahvistetaan nykyisiä säännöksiä ja yksinkertaistetaan tiettyjä seikkoja. Keskeiset kohdat ovat seuraavat:

— ”Rakennusten teknisten järjestelmien” määritelmää laajennetaan niin, että se kattaa älykkäiden rakennusten teknologianäkökohdat ja sähköisen liikkuvuuden.

— Pitkän aikavälin peruskorjausstrategioita koskevat säännökset siirretään vuonna 2012 annetusta energiatehokkuusdirektiivistä käsillä olevaan direktiiviin.

— Jäsenvaltioiden on esitettävä suunnitelma, johon sisältyy selkeät välitavoitteet ja toimenpiteet, jotta ne saavuttavat vuoteen 2050 ulottuvan vähähiilistä kansallista rakennuskantaa koskevan pitkän aikavälin tavoitteen ja vuodeksi 2030 asetetut erityiset välitavoitteet. Näin edistetään myös energiaköyhyyden lieventämistä.

— Investointeihin kannustetaan siten, että jäsenvaltioiden on koottava hankkeita yhteen ja vähennettävä niihin liittyviä riskejä sekä luotava julkisella rahoituksella vipuvaikutus yksityissektorin rahoituksen edistämiseksi. Lisäksi jäsenvaltioiden on puututtava niihin ongelmiin, joita markkinat eivät ratkaise.

— Jäsenvaltiot voivat asettaa vaatimuksia sen varmistamiseksi, että muut kuin asuinrakennukset varustetaan automaatio- ja valvontajärjestelmillä.

— Jäsenvaltiot voivat myös asettaa vaatimuksia sen varmistamiseksi, että asuinrakennukset, joissa on keskitetty tekninen järjestelmä, varustetaan jatkuvalla sähköisellä seurannalla ja tehokkailla valvontatoiminnoilla, joilla varmistetaan energian optimaalinen tuottaminen, jakelu ja käyttö.

— Jäsenvaltioiden on säädettävä tarvittavista toimenpiteistä säännöllisten tarkastusten tekemiseksi ilmastointijärjestelmien kaikille sellaisille osille, joihin voidaan päästä käsiksi, muissa kuin asuinrakennuksissa ja asuinrakennuksissa, joissa on keskitetty tekninen järjestelmä.

— Jäsenvaltioiden on annettava rakennusten omistajille tai vuokralaisille tietoja energiatehokkuustodistuksista, niiden tarkoituksesta ja tavoitteista sekä kustannustehokkaista tavoista rakennuksen energiatehokkuuden parantamiseksi.

— Direktiivissä säädetään, että sähköajoneuvojen latauspisteiden asennus (tai esikaapelointi) on pakollista useimpien uusien rakennusten kohdalla ja myös joidenkin jo olemassa olevien rakennusten peruskorjauksen yhteydessä.

— Muutokset rakennusten teknisissä järjestelmissä kirjataan, arvioidaan ja asetetaan saataville.

— Komissio ehdottaa ”älykkäitä ratkaisuja koskevan indikaattorin” kehittämistä, jolla täydennetään olemassa olevia rakennusten tehokkuutta koskevia tietoja.

— Direktiivissä yhdistetään rakennusten peruskorjauksiin saatavilla olevat taloudelliset toimenpiteet saavutettavaan energiatehokkuustasoon.

4. **Yleistä ja erityistä**

4.1 ETSK pitää tervetulleena rakennusten energiatehokkuuteen kiinnitettyä jatkuvaa huomiota mutta on erityisen huolestunut siitä, että ehdotuksessa ei käsitellä riittävästi energiaköyhyyttä, jonka komitea on nostanut esiin aikaisemmissa lausunnoissaan ([1]) ja joka tunnustetaan laajalti suureksi sosiaaliseksi huolenaiheeksi.

4.2 Tarvitaan laajempaa ja kunnianhimoisempaa lähestymistapaa. EU:n jo asettamat päästöjen vähentämis- ja energiatehokkuustavoitteet ja lokakuussa 2016 tehdyn kunnianhimoisen Pariisin sopimuksen voimaantulo vaativat tiukempia toimia, erityisesti koska aiempien ehdotusten riittämätön täytäntöönpano osoittaa, että rakennukset ovat edelleen haastava ala.

4.3 Komitea suhtautuu joiltain osin varautuneesti (vaikutustenarvioinnissa kuvaillun) toimintavaihtoehdon II valitsemiseen perustaksi tämän lainsäädännön muuttamista koskevan ehdotuksen toteuttamiselle. Vaikka toimintavaihtoehto III sisältää pakollisia toimia, jotka ylittävät merkittävästi kustannusoptimaalisuuden – mitä ETSK ei voi kannattaa – on selvää, että vaihtoehdon III huomattavan kunnianhimoisempi tavoitteenasettelu (sen vaikutukset ilmasto-, tehokkuus- ja sosiaalisten tavoitteiden kannalta ovat 2–3 kertaa suuremmat) on todennäköisesti tarpeen, jotta voidaan luoda pitkän aikavälin suuntaus, jolla pystytään täyttämään Pariisin sopimuksen ei-sitova tavoite. Näin ollen jäsenvaltioiden on omilla kansallisilla suunnitelmillaan tähdättävä (ehdotukseen liitetyssä Euroopan komission vaikutustenarvioinnissa esitellyssä) toimintavaihtoehdossa III esitettyihin korkeampiin tavoitteisiin pysyen kuitenkin vaihtoehdon II lainsäädännöllisessä kehyksessä.

4.4 Hiljattain tehty analyysi rakennusten peruskorjausta koskevista jäsenvaltioiden strategioista on yleisesti myönteinen (Yhteinen tutkimuskeskus, 2016: *Synthesis Report on the assessment of Member States' building renovation strategies*). Ala kuuluu energiatehokkuusdirektiivin soveltamisalaan, mutta tällä hetkellä ei ole olemassa ”peruskorjaamisen” yhteistä määrittelyä. Olisi erittäin hyödyllistä, jos rakennusten energiatehokkuutta koskevaan direktiiviin sisällytettäisiin velvoite erityisten alakohtaisten tavoitteiden esittämiseksi sekä parannusten mittaamisen viitemenetelmä, johon kuuluu raja-arvo, jonka ylittäminen oikeuttaa tukeen ”peruskorjaamista” varten. Kyseisiin tavoitteisiin tulisi liittää tiukat suuntaviivat energiatehokkuuden vähimmäistasojen saavuttamiselle julkisten ja kaupallisten rakennusten peruskorjauksessa.

4.5 Direktiivillä laajennetaan kansallista energiatehokkuustodistusten tietokantaa koskevia vaatimuksia. EU-tason julkinen tietokanta, joka sisältää anonymisoidussa muodossa tietoja kansallisista peruskorjausstrategioista, olisi hyödyllinen, ja se voitaisiin kytkeä energiaunionin hallinnosta annetussa asetuksessa ehdotettuun sähköiseen raportointialustaan. Tähän liittyen direktiivissä tulisi esittää erityisiä ohjeita laskentamenetelmien vertailua varten, mikä puolestaan parantaisi energiatehokkuustodistusten vertailukelpoisuutta.

4.6 Vaikka ei ole olemassa perusteita sille, että kansalliset suunnitelmat eivät kata tätä alaa, direktiivissä ei esitetä ehdotuksia lisäkeinoista, joilla yksityisiä sekä ei-kunnallisia sosiaaliasuntojen vuokranantajia kannustettaisiin investoimaan vanhempien kiinteistöjen peruskorjaamiseen. Siellä, missä vuokralaiset maksavat energialaskunsa suoraan, vuokranantajat eivät useinkaan näe kaupallista hyötyä rakennusten tehokkuuden parantamisessa. Joissakin maissa vuokra-asuntoala muodostaa merkittävän osan asuntokannasta. Rakennusten energiatehokkuudella on suuri vaikutus asuntojen kohtuuhintaisuuteen ja energiaköyhyyteen. Näin ollen peruskorjauksia tukevien rahoitusvälineiden saatavuus on oleellista. Useimmissa tapauksissa kunnilla, vuokranantajien yhdistyksillä ja omistajilla on oikeus saada lainaa kerrostalojen tehokkuusparannuksia varten. Tästä huolimatta rajoittavat rahoitus- ja sopimusehdot sekä lainansaantiongelmat aiheuttavat monille esteitä.

([1]) EUVL C 341, 21.11.2013, s. 21, EUVL C 424, 26.11.2014, s. 64, EUVL C 82, 3.3.2016, s. 22, EUVL C 34, 2.2.2017, s. 78.

4.7 Vihreiden kiinnitysluottojen edistäminen on toimenpide, jota direktiivillä tulisi tukea. On myös tärkeää helpottaa pienimuotoisten, parhaita käytänteitä soveltavien peruskorjaus- ja tehokkuusohjelmien ryhmittämistä laajemmiksi kokonaisuuksiksi, mikä mahdollistaa rahoituspakettien käytön.

4.8 Vuonna 2016 julkaistussa lämmitystä ja jäähdytystä koskevassa strategiassa (COM(2016) 51 final) kiinnitettiin erityistä huomiota etuihin, joita voidaan saada kaukolämmitysjärjestelmien peruskorjaamisesta ja korvaamisesta uusiutuvan energian hyödyntämisen yhteydessä. Kaukolämpöä ja kaupunginlaajuisia ratkaisuja pidetään yleensä rakennusjärjestelmän infrastruktuuriosana, ja niihin tulisi siksi nimenomaisesti kannustaa direktiivissä esitettävällä selkeällä kannanotolla, jotta asia otettaisiin kaupunkisuunnittelussa huomioon.

4.9 On muistettava, että ilmasto- ja energiatavoitteet ovat kytköksissä vähähiilisen energian teknologioihin ja ekologisesti entistä kestävämpiin rakennuksiin, joiden on täytettävä energiatehokkuustavoitteet. Nämä taas tukeutuvat yhä enemmän kehitystä vauhdittaviin keskeisiin teknologioihin kehittyneiden materiaalien alalla (muut kuin rautametallit, teräs, lasi, muovi jne.), ja ilman innovointia rakennusten energiatehokkuutta on tulevaisuudessa mahdoton parantaa. Noin 5 prosenttia nykyisin tuotetuista kehittyneistä materiaaleista käytetään vähähiilisen energian teknologioissa ja ekologisesti kestävämmissä rakennuksissa, ja kyseiset markkinat kehittyvät nopeasti.

4.10 EU on kuitenkin menettämässä johtoasemansa vähähiilisen energian teknologioiden alalla ja pitää nykyisin hallussaan alle 15:tä prosenttia alan työpaikoista (noin 1,1 miljoonaa suoraa ja välillistä työpaikkaa). Myös näitä teknologioita varten tarvittavien kehittyneiden materiaalien alalla EU joutuu kohtaamaan kasvavaa maailmanlaajuista kilpailua, ja ilman asianmukaisia teknologian työntöpolitiikkoja ja markkinoiden vetopolitiikkoja innovointi ja tuotanto siirtyy jatkossakin EU:n ulkopuolelle. Ei tule myöskään unohtaa koulutusta, jota tarvitaan näiden pitkälle erikoistuneiden alojen vaatiman uuden osaamisen hankkimiseksi.

4.11 ETSK kannattaa sähköisen liikkuvuuden kehittämistä laajempaa vähähiiliseen talouteen siirtymistä ajatellen mutta kyseenalaistaa tarpeen näin pitkälle vietyyn yksityiskohtaisuuteen ja on huolissaan tällaisten toimenpiteiden vaikutuksista asumisen ja liiketoiminnan kohtuuhintaisuuteen sekä julkisten viranomaisten vapauteen valita keinot sähköisen liikkuvuuden saavuttamiseksi. Perusteluosassa olevasta maininnasta huolimatta direktiivissä ei käsitellä riittävästi toista tärkeää ja täydentävää alaa, energian varastointia, vaikka se tuleekin todennäköisesti olemaan nopeasti kehittyvä ja kohtuuhintainen teknologia.

4.12 Myös hajautetussa uusiutuvan energian tuotannossa ilmenevä kasvu luo mahdollisuuksia sisällyttää kokonaisuuteen kaasuverkkoon liittämättömien rakennusten tehokkuustoimenpiteitä ja siirtymisen uusiutuvien energialähteiden käyttöön lämmityksessä ja jäähdytyksessä. Tätä tulisi edistää erikseen.

4.13 Älykkäitä (julkisia, kaupallisia ja asuntokäyttöön tarkoitettuja) rakennuksia koskevan sitoumuksen parantamiseen liittyvät muutokset ovat suhteellisen vaatimattomia, ja niitä tulisi tarkentaa ja laajentaa.

4.14 Ehdotus ”älykkäitä ratkaisuja koskevasta indikaattorista”, jota käytetään mittaamaan rakennusten kykyä hyödyntää tietotekniikka- ja sähköjärjestelmiä toiminnan optimoimiseksi ja sähköverkossa toimimiseksi, vaatii vielä laajentamista, mutta periaate on tervetullut. Tavoitteena tulisi olla sellaisen avoimen, merkityksellisen indikaattorin kehittäminen, joka lisää energiatehokkuustodistusten arvoa muttei kuitenkaan aseta tarpeettomia tiedonkeruu- tai analysointirasitteita. Tällaisen indikaattorin on osoitettava rakennuksen käyttäjien kapasiteetti arvioida energiatehokkuutta mutta myös valvoa ja edistää omaa uusiutuvan energian tuotantoaan ja kulutustaan sekä pienentää energialaskuja.

4.15 Energiaköyhyys tunnustetaan ongelmaksi, johon tulisi tarttua märittelemällä välitavoitteita, jotka osoittavat edistymisen rakennuskannan vähähiiliseksi saamisessa. Direktiivi ei kuitenkaan sisällä poliittista tukikehystä kustannustehokkaan lähestymistavan kehittämiselle itse energiaköyhyyteen, jonka yhtenä aiheuttajana ovat energiatehokkuudeltaan heikot asuinrakennukset. ETSK uskoo, että asia voisi kuulua direktiivin soveltamisalaan, ja esittää, että vuoden 2012 direktiivin asianomaisiin artikloihin tehdään ehdotetut asiaa koskevat lisämuutokset. Näin tuettaisiin ehdotetussa energiaunionin hallintoa koskevassa asetuksessa jäsenvaltioille asetettuja vaatimuksia arvioida ja määritellä toimintalinjoja, toimenpiteitä ja toimia energiaköyhyyteen puuttumiseksi.

4.16 ETSK suosittaakin, että direktiivissä esitetään kriteerejä, jotka voitaisiin sisällyttää energiaköyhyyttä koskevaan viitemääritelmään, ja ehdottaa myös omaa viitemääritelmäänsä. Tämä ei velvoittaisi jäsenvaltioita hyväksymään määritelmää sisäisiin tarkoituksiin mutta loisi kriteerin kansallisten energia- ja ilmastosuunnitelmien raportointia varten. Tällainen määritelmä on antanut joillekin maille mahdollisuuden arvioida edistymistä – tai sen puuttumista – energiaköyhyyden torjumisessa, mutta ongelman monitahoisuus saattaa vaatia erityisten kansallisten tekijöiden priorisointia.

4.17 Näin ollen ETSK kehottaa jäsenvaltioita hyväksymään täysin koordinoidun lähestymistavan energiaköyhyyteen, mukaan lukien käsityksen siitä roolista ja vaikuttavuudesta, joka ei ole pelkästään energiatehokkailla rakennuksilla vaan myös rahoitustoimilla (myös sosiaaliperusteisilla tariffeilla ja köyhyyden vähentämiseen tähtäävillä toimilla), energiantoimittajan ja -tariffin valintaa koskevalla kuluttajavalistuksella ja yksinkertaisia energiansäästötoimia koskevilla tiedoilla. Tehokkuuden ja vaikuttavuuden maksimoimiseksi on tärkeää, että riippumattoman ja kuluttajasuuntautuneen keskitetyn yhteyspisteen tai viraston kautta sekä tarjotaan neuvontaa että koordinoidaan toimenpiteitä.

4.18 Useissa riippumattomissa tutkimuksissa ja komission kertomuksissa on todettu erot nopeudessa ja tehokkuudessa, jolla jäsenvaltiot panevat täytäntöön rakennusten energiatehokkuudesta annetun direktiivin vaatimuksia. Seuraavassa on muutamia esimerkkejä:

— Saattamisessa osaksi kansallista lainsäädäntöä ja tulkinnassa esiintyy ongelmia, joihin komissio puuttuu edelleen valvontamekanismien avulla. Useat jäsenvaltiot eivät tunnusta riittävästi rakennusten energiatehokkuuden keskeistä merkitystä energia- ja ilmastotavoitteiden kannalta eivätkä ole sitoutuneet asianmukaisesti kansallisiin peruskorjausstrategioihin. ETSK kannustaa komission energia-asioiden pääosastoa jatkamaan tarkkaavaista täytäntöönpanon valvontaa ja toimimaan edelleen nopeasti rikkomusmenettelyjen käynnistämiseksi.

— Energiatehokkuustodistusten laatu ja vertailukelpoisuus eivät ole riittäviä. Olisi hyödyllistä laatia yhdenmukaiset yksityiskohtaiset EU-tason pätevyysvaatimukset asiantuntijoille ja sertifioijille ja ottaa käyttöön energiatehokkuustodistusten laatutarkastukset. Olisi myös toivottavaa, että energiatehokkuustodistuksia kehitetäisiin edelleen siten, että ne tarjoaisivat enemmän teknisiä tietoja ja suosituksia kunnostusta varten.

— ETSK panee merkille, että direktiivissä esitetty menetelmä, jonka mukaan taloudelliset kannusteet kytketään energiatehokkuustodistuksiin, mahdollistaa vain jälkikäteen tapahtuvan taloudellisten kannusteiden maksun, kun perustana käytetään ennen peruskorjausta ja sen jälkeen annettujen energiatehokkuustodistusten vertailua. Tämä on epätarkoituksenmukaista energiatehokkuuden kannalta, sillä tuista riippuvaiset peruskorjaukset eivät toteudu, ellei rakennuksen omistajalla ole varmuutta tuen saamisesta ennen peruskorjauksen aloittamista.

— Euroopan rakenne- ja investointirahastojen ja erityisesti koheesiorahastojen käyttö on puutteellista. Euroopan aluekehitysrahastosta osoitetaan vähimmäisosuus rahoituksesta kaikkien alojen siirtymiseen kohti vähähiilistä taloutta, mutta kyseisten rahastojen hyödyntäminen rakennusten energiatehokkuuden parantamiseen vaihtelee suuresti jäsenvaltioiden välillä. Selkeitä tulkitsevia ohjeita on tarjolla, mutta tällaisen rahoituksen käyttöön kannustamista on lisättävä.

— On tuettava asianmukaista teknistä koulutusta rakennusten peruskorjaamisen alalla, erityisesti pk-yritysten parissa, jotka muodostavat yli 90 prosenttia eurooppalaisista rakennusalan yrityksistä.

4.19 Komitea panee merkille, että ohjelmakaudella 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastoilla ja erityisesti koheesiopolitiikan rahastoilla odotetaan olevan keskeinen rooli rakennusten peruskorjausten ja uusien rakennusten rakentamisen yhteydessä. Nykyisin on olemassa lukuisia esteitä, joista tärkeimmät ovat rahoituksen rajallinen saanti, korkeat ennakkokustannukset, sijoitusten takaisinmaksun suhteellisen pitkä kesto, kestävään energiaan tehtäviin investointeihin liittyvä korkeammaksi koettu luottoriski ja kiinteistöjen omistajien kilpailevat prioriteetit (Euroopan komissio: *Technical guidance – Financing the energy renovation of buildings with Cohesion Policy funding*). ”Älykästä rahoitusta älykkäille rakennuksille” -aloite on myönteinen askel kohti eräiden ongelmien poistamista. On mahdollista hyödyntää Junckerin suunnitelman korkeita tavoitteita lisäinvestointien käynnistämiseksi tällä alalla.

4.20 Oikeiden painopisteiden ja vastuualojen määrittely paikallishallintoa varten on oleellista sen varmistamiseksi, että ohjelmien tarjoamien varojen käytöllä on maksimaalinen vaikutus, jotta jäsenvaltiotasolla asetetut vähimmäisvaatimukset (esimerkiksi energiatehokkuusvaatimukset, energiakatselmukset jne.) voidaan ylittää. Tarjottavan rahoituksen määrän tulisi nousta kunnianhimon myötä.

4.21 ETSK panee tässä yhteydessä erityisesti merkille kaupunginjohtajien energia- ja ilmastosopimuksen tarjoamat mahdollisuudet. Nyt osallisina on yli 7 000 kuntaa, ja allekirjoittajat sitoutuvat ryhtymään tarvittaviin energiatehokkuustoimenpiteisiin ja uusiutuvaan energiaan liittyviin toimenpiteisiin hyväksymällä ”kestävyysperiaatteiden mukaiset energiankäytön toimintasuunnitelmat”. Valtaosa rakennetusta ympäristöstämme on kaupungeissa, ja niiden mobilisoiminen on paikallinen aloite, jolla on maailmanlaajuinen vaikutus.

4.22 Suurin osa koko rakennusteollisuusalan sidosryhmistä sekä kaupallisen ja asuntoalan omistajien ja vuokralaisten edustajat ovat pitäneet direktiivin tavoitteita laajasti tervetulleina. Tästä huolimatta tarvitaan yhteistyön, vuoropuhelun ja myönteisen osallistumisen henkeä, jotta voidaan jatkaa jo saavutetun energiatehokkuuden kehityssuuntausta.

Bryssel 26. huhtikuuta 2017.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Georges DASSIS